

31/8/2021

לכבוד

ועדת הבריאות של הכנסת

הנדון: המגפה הנפשית: מערך הפסיכולוגיה הציבורית לאור הקורונה

תקציר:

- מגפת הקורונה העצימה מצבי סיכון וקשיים רגשיים, חברתיים, לימודיים ומשפחתיים בחייהם של מבוגרים, ילדים ובני נוער.
- תורי המתנה של שנה ואף יותר מכך לטיפול פסיכולוגי בשירות הציבורי. זאת לאחר שבשנה האחרונה, בעקבות הקורונה, נרשמה עלייה ניכרת בביקוש לשירותים פסיכולוגים ציבוריים.
- בשנה האחרונה ישנו גידול משמעותי בצריכת תרופות פסיכיאטריות בקרב כלל אזרחי ישראל, **בדגש על ילדים**.
- זיהוי מוקדם וטיפול נפשי מיטבי יכולים לסייע ולמנוע תופעות קשות יותר בעתיד, לחזק את החוסן הנפשי של ילדים ומבוגרים לעתיד לבוא, וגם לחסוך למשק טיפול עתידי במעגלים הולכים ומתרחבים של הנפגעים מהמשבר.
- השלכות מגפת הקורונה על הבריאות הנפשית מדגישות את הצורך בהגדלה מיידית של המשאבים הממשלתיים המופנים לתחום בריאות הנפש בכלל והפסיכולוגיה הציבורית בפרט.

ההשלכות של משבר הקורונה על הבריאות הנפשית של אזרחי ישראל נותנות את אותותיהן מאז פרוץ המגפה וההגבלות שהגיעו בעקבותיה. החוסן הלאומי, המאפיין את מדינת ישראל ואזרחיה לאורך שנותיה הולך ונסדק ומפנה את מקומו לחרדות, תשישות ומצוקה נפשית כבדה אותה חשים מליוני אזרחים בישראל מדי יום. מוכח וידוע ש**טיפולים פסיכולוגיים יכולים להשתלב ולתרום באופן משמעותי במאמצים המרכזיים של מערכת הבריאות: למניעה של תחלואה נפשית, לצמצום צריכת שירותי בריאות ולחיזוק חוסן נפשי וגופני**. קידום נושאים אלו חיוני בכל עת, אך דווקא בעת הזו, לאחר שנה קשה של משבר עולמי, הצורך בהרחבת השירותים הללו הפך קריטי.

על מנת לאמוד את ההשלכות הנפשיות הנרחבות של מגפת הקורונה, ההגבלות שנלוו לה וההשלכות הכלכליות, הובילו בפורום הארגונים למען הפסיכולוגיה הציבורית בחודשים האחרונים סקר נרחב בקרב 691 פסיכולוגים מומחים ומתמחים. **נתוני הסקר מצביעים באופן חד משמעי כי קיימת הידרדרות בפרמטרים רבים הנוגעים לרווחה נפשית בקרב הציבור במהלך השנה האחרונה וכן גם על עלייה ניכרת בביקוש לשירותים פסיכולוגיים, בכלל ההתמחויות השונות – עלייה המובילה להתארכות תורי המתנה לטיפול פסיכולוגי, אשר גם טרם מגפת הקורונה עמדו על למעלה מחצי שנה ובמקומות מסויימים אף למעלה משנה.**

אנו מבקשים להסב את תשומת ליבם של חברי הועדה **לנורות האזהרה שלא נותנות לנו מנוח**. כמי שנמצאים בחזית הטיפול הנפשי באזרחים – במרפאות לבריאות הנפש, בבתי החולים, במרכזים להתפתחות הילד ובמערכת החינוך על גווניה – אנו עדים

מדי יום למצוקה הנפשית שהולכת וגוברת! אנו רואים את נתוני קופות החולים המדווחות על עלייה בצריכת תרופות פסיכיאטריות! אנו שומעים על עלייה דרמטית בפנייה למוקדי הסיוע המיידיים! אנו עדים לתופעות האלימות והאובדנות העולות במערכת החינוך! כבכל משבר נפשי, גם כאן זיהוי מוקדם וטיפול מיטבי יכולים לסייע ולמנוע תופעות קשות יותר בעתיד, וגם לחסוך עלויות דרמטיות למשק הישראלי בטיפול עתידי במעגלים ההולכים ומתרחבים של הנפגעים מהמשבר.

אין זה סוד כי שירותי הפסיכולוגיה הציבורית בישראל דולדלו והוזנחו במהלך השנים. יחד עם זאת, כמי שהוכשרו רובם ככולם במערכת הציבורית ישנם בישראל היום **אלפי פסיכולוגים שיכולים להצטרף למערך בהקדם האפשרי** ולתגבר את מערך הפסיכולוגיה הציבורית על מנת לסייע לאזרחים הזקוקים למענה נפשי.

השלכות מגפת הקורונה על בריאותם הנפשית של האזרחים מדגישות את הצורך בהגדלה מיידית של המשאבים המופנים לתחום בריאות הנפש והפסיכולוגיה הציבורית. אחרת, צפויה התעצמות משמעותית במקרי המצוקה הנפשית בחודשים הקרובים וכן עלייה בתחלואה הפיזית כתוצר של סטרס כרוני - "המגיפה שאחרי המגיפה".

אמצעים לשיפור המענה הפסיכולוגי הציבורי לאור הקורונה:

1. תוספת תקציבית למערך הפסיכולוגיה הציבורית במשרד הבריאות:
 - א. תוספת לתקצוב המתמחים בפסיכולוגיה שתזרים באופן מידי פסיכולוגים נוספים למערכת ותביא לקיצור תורי ההמתנה לשירות פסיכולוגי בכלל ההתמחויות במערכת הבריאות.
 - ב. חיזוק ותגבור מערך הפסיכולוגיה הציבורית במקומות בהן המענה הקיים אינו מספיק: מחלקות קורונה, מחלקות פנימיות ואחרות בבתי חולים, שירותי פסיכולוגיה רפואית ושיקומית בקהילה (דרך קופות החולים), מתן מענה להורים וצוותים במחלקות המטפלות בקטינים, מכונים ותחנות להתפתחות הילד ועוד.
 - ג. תמרוץ פסיכולוגים במקומות בהם ישנו מחסור חמור בשירות, בעיקר **בפריפריה חברתית וגיאוגרפית וקרוב באוכלוסיות מיעוט** – בכלל תחומי ההתמחות בפסיכולוגיה.
2. מעורבות בתכנון ובקבלת החלטות ארציות – **שילוב פסיכולוגים מהמערך הציבורי בקבינט הקורונה** ובמערך קבלת ההחלטות בנושא.
3. החרגת הפסיכולוגים בהסכם השכר הבא וחתמת מיידית על הסכם התגמול לפסיכולוגים החינוכיים בעקבות עומסי העבודה המוטלים עליהם, כפי שסוכם עם אגף השכר במשרד האוצר וחטיבת הפסיכולוגים בהסתדרות המח"ר לפני למעלה מחודשיים.
4. הקמת מוקד טלפוני/אונליין עבור דורשי עבודה לסיוע באמצעות פסיכולוגים תעסוקתיים במסגרת שירות התעסוקה.

השקעה נכונה במערך הפסיכולוגיה הציבורית תוביל לחיזוק החוסן הנפשי והגופני בקרב הציבור הישראלי, לאור משבר הקורונה ובהתמודדות עם משברים ואתגרים גם בעת שגרה.

